



АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

9 січня 2020 року

м. Тернопіль

№ 69/ 1 – рк/к

Про припинення дій, які
містять ознаки порушення законодавства
про захист економічної конкуренції

Адміністративна колегія Тернопільського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши подання відділу досліджень і розслідувань «Про виявлені ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції», встановила:

1. ПРЕДМЕТ РЕКОМЕНДАЦІЙ

Тернопільським обласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України в ході розгляду заяви товариства з обмеженою відповідальністю «Тімелі» (надалі ТОВ «Тімелі», Заявник) щодо неправомірних дій акціонерного товариства «Тернопільський радіозавод» Оріон» (далі - АТ «ТРЗ» Оріон») встановлено наступне.

АТ «ТРЗ» Оріон» є юридичною особою згідно з витягом з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань (надалі ЄДР), ідентифікаційний код 22607719, місцезнаходження: вул. 15 Квітня, 6 м. Тернопіль.

Відповідно до відомостей, які містяться в ЄДР одним із видів економічної діяльності АТ «ТРЗ» Оріон» є виробництво обладнання зв'язку (код за КВЕД 26.30).

Листом від 26.11.2019 №444/689 АТ «ТРЗ» Оріон» надав інформацію, що на його території знаходиться розподільча підстанція РП-41, яка є його власністю, та до якої приєднано субабоненти.

За даними ВАТ «Тернопільобленерго» (лист від 20.11.2019 №5661/40) зазначені субспоживачі мають укладені договори розподілу електричної енергії з ВАТ «Тернопільобленерго», кількість субабонентів складає 40 суб'єктів господарювання та загальна приєднана їх потужність становить 2629,5 кВт.

Типовим договором про спільне використання технологічних електричних мереж (додаток 1 до Правил роздрібного ринку електричної енергії (надалі - Правила), затверджених постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (надалі - НКРЕКП) від 14.03.2018 №312) передбачено, що власник цих мереж (основний споживач) зобов'язаний забезпечити технічну можливість доставки електричної енергії необхідного обсягу та рівня потужності (із забезпеченням якості, надійності та безперервності) власними технологічними електричними мережами в точки приєднання електроустановок інших суб'єктів господарювання.

Іншими словами, АТ «ТРЗ» Оріон» субспоживачам надає послуги із забезпечення технічної можливості передачі (транзиту) електричної енергії власними технологічними електричними мережами в точки приєднання їх електроустановок.

2. ОПИС РИНКУ

Об'єктом аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є суб'єкт господарювання - АТ «ТРЗ» Оріон» при наданні послуг із забезпечення технічної

можливості передачі (транзиту) електричної енергії власними технологічними електричними мережами в точки приєднання електроустановок споживачів.

Перелік товарів щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання складається з товару, який обертається на ринку у межах району обслуговування АТ «ТРЗ» Оріон» і який має для покупців ознаки одного (подібного, аналогічного) товару.

Товар – будь-який предмет господарського обороту, в тому числі продукція, роботи, послуги, документи, що підтверджують зобов'язання та права.

Товаром щодо якого визначається монопольне (домінуюче) становище є послуга із забезпечення технічної можливості передачі (транзиту) електричної енергії власними технологічними електричними мережами в точки приєднання електроустановок споживачів.

Товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп) у межах якої споживач за звичайних умов не може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.

Відповідно до пункту 2.5.1. глави 2.5. (Розподіл мережами основного споживача) Правил передбачено, що для забезпечення розподілу електричної енергії іншим споживачам, а також для транспортування електричної енергії в мережі оператора системи розподілу електричними мережами, що не належать оператору системи розподілу, між оператором системи розподілу та споживачем та/або власником цих мереж, який не є оператором системи розподілу, укладається договір про спільне використання технологічних електричних мереж, що укладається між ними на основі Типового договору про спільне використання технологічних електричних мереж (додаток 1 до цих Правил).

ВАТ «Тернопільобленерго» для розподілу (постачання) електричної енергії у власні мережі та споживачам, які приєднані до електромереж через розподільчу підстанцію РП – 41 АТ «ТРЗ» Оріон, необхідно здійснити таке постачання електромережами останнього.

Таким чином, основними споживачами послуги АТ «ТРЗ» Оріон» щодо забезпечення технічної можливості передачі (транзиту) електричної енергії власними технологічними електричними мережами в точки приєднання електроустановок споживачів є субспоживачі, які приєднані до його розподільчої підстанції РП-41 та ВАТ «Тернопільобленерго», яке використовує дану підстанцію для постачання електричної енергії своїм споживачам та у власні електричні мережі.

За даними АТ «ТРЗ» Оріон» (лист від 26.11.2019 №444/689) суб'єкти господарювання (субспоживачі), які приєднані до його розподільчої підстанції РП – 41 мають можливість отримання електропостачання від ПС-110/10 кВт «Радіозавод», яка є власністю ВАТ «Тернопільобленерго».

Листом від 20.11.2019 ВАТ «Тернопільобленерго» повідомило, що дані споживачі приєднуюватимуться до його мереж в порядку, встановленому розділом IV Кодексу систем розподілу «Порядок приєднання до систем розподілу».

Постановами НКРЕКП від 28.12.2018 №2068 «Про затвердження ставок плати за стандартне приєднання на 2019 рік» та від 28.12.2018 №2069 «Про затвердження ставок плати за нестандартне приєднання потужності та ставок плати за лінійну частину приєднання на 2019 рік» затверджено ставки за стандартне та нестандартне приєднання до електроліній.

Виходячи із наведеного, орієнтовна вартість приєднання до електроліній ВАТ «Тернопільобленерго», при умові технічної можливості, ТОВ «Тімелі» (приєднана потужність 120 кВт) становить: плата за потужність - 401,76 тис. грн. (120x3348,00грн./1кВт з ПДВ); плата за лінійну складову – 206,4 тис. грн. (1.72 тис.грн/ 1м без ПДВ).

Отже, послуга із забезпечення технічної можливості передачі (транзиту) електричної енергії власними технологічними електричними мережами в точки приєднання електроустановок споживачів не має взаємозамінних товарів, оскільки споживачі цієї послуги не можуть легко перейти до отримання аналогічної послуги в іншого суб'єкта

господарювання, обрати іншу послугу на заміну даній.

Товарними межами ринку є послуга із забезпечення технічної можливості передачі (транзиту) електричної енергії власними технологічними електричними мережами в точки приєднання електроустановок споживачів.

Територіальні (географічні) межі ринку певного товару (товарної групи) визначаються шляхом встановлення мінімальної території, за межами якої з точки зору споживачів придбання товарів (товарної групи), що належить до групи взаємозамінних товарів (товарної групи), є неможливим або недоцільним.

АТ «ТРЗ» Оріон» у своєму листі від 26.11.2019 №444/689 вказало, що суб'єкти господарювання (субабоненти), які приєднані до його розподільчої підстанції РП – 41 мають можливість отримання електропостачання від ВАТ «Тернопільобленерго».

Проте, щоб безпосередньо приєднатись до електроліній ВАТ «Тернопільобленерго», за умови технічної можливості, субабоненти змушені будуть понести значні витрати за нове приєднання.

Для субспоживачів (суб'єктів господарювання об'єкти яких приєднані до розподільчої підстанції РП – 41 АТ «ТРЗ» Оріон»), отримання послуги із забезпечення технічної можливості передачі (транзиту) електричної енергії власними технологічними електричними мережами в точки приєднання електроустановок споживачів в інших суб'єктів господарювання є неможливим, а приєднання безпосередньо до електроліній ВАТ «Тернопільобленерго» може бути економічно недоцільним, оскільки пов'язано із значними матеріальними витратами та витратами часу.

Отже, територіальними (географічними) межами ринку є межі розташування розподільчої підстанції РП – 41 АТ «ТРЗ» Оріон» у м. Тернополі до якої приєднані субспоживачі.

Часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило - рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару із сталою структурою. Часовими межами визначено 11 місяців поточного 2019 року.

Бар'єром вступу на ринок послуги із забезпечення технічної можливості передачі (транзиту) електричної енергії власними технологічними електричними мережами в точки приєднання електроустановок споживачів є наявність електричних мереж, матеріально-технічної бази тощо.

Перелічені обставини перешкоджають іншим суб'єктам господарювання почати конкурувати на ринку послуг із забезпечення технічної можливості передачі (транзиту) електричної енергії власними технологічними електричними мережами в точки приєднання електроустановок споживачів.

Відповідно до статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 5 березня 2002 року №49-р, зареєстрованої у Міністерстві юстиції України 1 квітня 2002 року за №317/6605, встановлено, що становище АТ «ТРЗ» Оріон» за 11 місяців 2019 року на ринку послуг із забезпечення технічної можливості передачі (транзиту) електричної енергії власними технологічними електричними мережами в точки приєднання електроустановок споживачів в територіальних межах розташування його розподільчої підстанції в м. Тернополі має ознаки монопольного.

3. ЗАКОНОДАВЧЕ РЕГУЛЮВАННЯ

Діяльність АТ «ТРЗ» Оріон» щодо надання послуг із забезпечення технічної можливості передачі (транзиту) електричної енергії власними технологічними електричними мережами в точки приєднання електроустановок споживачів регулюється, зокрема, наступними нормативно-правовими актами:

- Законом України «Про ринок електричної енергії»;
- Кодексом систем розподілу, затвердженим постановою НКРЕКП від 14.03.2018 №310 (надалі Кодекс системи розподілу);
- Правилами.

4. КВАЛІФІКАЦІЯ ДІЙ

Пунктом 11.6.1 глави 11.6 (Спільне використання технологічних електричних мереж) Кодексу систем розподілу встановлено, що для забезпечення розподілу електричної енергії електричними мережами, що не належать ОСР (оператор системи розподілу), між ОСР та відповідним власником мереж, який не є ОСР (основним споживачем), укладається договір про спільне використання технологічних електричних мереж за типовою формою у порядку, визначеному Правилами.

Пунктом 11.6.4. даної глави зазначено, що ОСР здійснює оплату використання технологічних електричних мереж основного споживача відповідно до укладеного договору про спільне використання технологічних електричних мереж згідно з вартістю, визначеною за методикою, затвердженою Регулятором.

Пунктом 2.5.3. Правил зазначено, що оператори системи розподілу, які використовують технологічні електричні мережі основних споживачів для розподілу електричної енергії іншим споживачам, а також для транспортування електричної енергії у свої мережі, сплачують основним споживачам плату за спільне використання технологічних електричних мереж, яка визначається відповідно до методики, затвердженої Регулятором.

Виходячи із зазначеного, згідно законодавства передбачено, що відшкодування за використання технологічних електричних мереж основного споживача/власника таких мереж (АТ «ТРЗ» Орion») для транспортування, розподілу електричної енергії іншим споживачам (субспоживачам) покладено на оператора системи розподілу, в даному випадку ВАТ «Тернопільобленерго».

АТ «ТРЗ» Орion» субспоживачам, в тому числі Заявнику, направлено листи, що у зв'язку із зміною форми власності АТ «ТРЗ» Орion» пропонує переукласти договір «з надання послуг і забезпечення подачі та обліку електроенергії і технічного обслуговування обладнання для її передачі». А також попереджено, що в разі відмови від переукладання даного договору буде припинено постачання електроенергії.

Відповідно до пункту 6.6 проєкту запропонованого договору, за технічне обслуговування обладнання і мереж передачі електроенергії субабонент повинен сплачувати АТ «ТРЗ» Орion» 10% загальної вартості використаної електроенергії згідно виставленого рахунку. А підпунктом 5.1.2 передбачено, що електропостачання субабонентам може бути обмежено або припинено АТ «ТРЗ» Орion» з повідомленням не пізніше ніж за три робочі дні у разі, зокрема, несплати рахунків, відповідно до умов даного договору.

Таким чином, несплата субабонентами вартості технічного обслуговування обладнання і мереж передачі електроенергії може призвести до обмеження чи припинення подачі їм електроенергії.

Нормативно-правовими актами не передбачено, обов'язок субспоживачів щодо оплати витрати власнику електромережі за її утримання та обслуговування, даний обов'язок покладено, як зазначено вище, на оператора системи розподілу.

В листі від 31.07.2019 №51-144-24/128, наданому ТОВ «Тімелі», сектором НКРЕКП у Тернопільській області зазначено, що на даний час відповідно до вимог нормативно-правових документів, що регулюють відносини, які виникають у процесі розподілу, постачання та споживання електричної енергії, а саме Закону України «Про ринок електричної енергії», Кодексу системи розподілу, Правил роздрібного ринку електричної енергії, Правил користування електричною енергією укладення договору «з надання послуг із забезпечення та обліку електроенергії і технічного обслуговування обладнання для її передачі» не є обов'язковим.

АТ «ТРЗ» Оріон» зазначило (лист від 26.11.2019 №444/689), що ВАТ «Тернопільобленерго» в порушення Кодексу систем розподілу, Правил роздрібного ринку електроенергії не зверталось до нього із проханням про укладення договору про спільне використання технологічних електричних мереж.

Дане твердження є безпідставним та не відповідає дійсності оскільки, ВАТ «Тернопільобленерго» рекомендованими листами (від 24.05.2019 №4600113910307 (вих. №438) – вручено 29.05.2019, від 01.11.2019 №4602401863790 (вих. №5324/40) – вручено 16.11.2019) неодноразово зверталось до АТ «ТРЗ» Оріон» стосовно питання укладання договору про спільне використання технологічних мереж.

Не укладання АТ «ТРЗ» Оріон» із ВАТ «Тернопільобленерго» договору про спільне використання технологічних електричних мереж, всупереч нормативно-правовим актам, може призвести до припинення електропостачання електроустановок АТ «ТРЗ» Оріон», що у свою чергу призведе до припинення електропостачання іншим суб'єктам господарювання (субспоживачам) під'єднаним до електроустановок АТ «ТРЗ» Оріон» та до ущемлення їх інтересів.

ВАТ «Тернопільобленерго» попереджало АТ «ТРЗ» Оріон» про припинення постачання електричної енергії (рекомендований лист №4600113910293 від 24.05.2019 вих. №437), зокрема, було зазначено, що не укладення договору про спільне використання технологічних електричних мереж розцінюється як порушення пункту 7.5. (Припинення повністю або частково постачання електричної енергії) Правил.

Окрім цього, слід зазначити що ТОВ «Тімелі» та АТ «ТРЗ» Оріон» на ринку виробництво обладнання зв'язку (код КВЕД 26.30) є конкурентами (виробництво шоломофонів), а встановлення Заявнику додаткової плати в розмірі 10% від вартості використаної електроенергії за технічне обслуговування технологічних мереж, якими здійснюється передача (транзит) електроенергії до його електроустановок, може призвести до підвищення вартості електроенергії та понесення додаткових витрат Заявником на виробництво своєї продукції, а це, в свою чергу до зниження його конкурентоспроможності.

АТ «ТРЗ» Оріон» користуючись своїм домінуючим становищем на ринку послуги із забезпечення технічної можливості передачі (транзиту) електричної енергії власними технологічними електричними мережами в точки приєднання електроустановок споживачів, встановлює субспоживачам не передбачені нормативно-правовими актами вимоги щодо плати в розмірі 10% від вартості використаної електроенергії за технічне обслуговування технологічних мереж.

Згідно частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», зловживання монополієм (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монополієне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Частиною третьою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що зловживання монополієм (домінуючим) становищем забороняється і тягне за собою відповідальність згідно із законом.

Такі дії АТ «ТРЗ» Оріон» містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України "Про захист економічної конкуренції" у вигляді зловживання монополієм становищем на ринку, що можуть призвести до ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання, які були б неможливими за умови існування значної конкуренції на ринку.

Враховуючи викладене, з метою припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, керуючись статтею 46 Закону України "Про захист економічної конкуренції", статтями 7, 14 Закону України "Про

Антимонопольний Комітет України" та пунктом 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року №32-р та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30 березня 2001 року за №291/5482 зі змінами та доповненнями, адміністративна колегія Тернопільського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України рекомендує :

Акціонерному товариству «Тернопільський радіозавод» Оріон» (ідентифікаційний код 22607719, місцезнаходження: вул. 15 Квітня, 6 м. Тернопіль) припинити дії, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

Рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду.

Про результати їх розгляду повідомити територіальне відділення до 22.01.2020 року, надавши підтверджуючі документи.

За умови виконання положень рекомендацій провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається.

Члени адміністративної колегії :



Надія Черномаз, в. о. голови
територіального відділення



Андрій Левченко, заст. нач. ВДР

Галина Бібік, зав. юрид. сектору